Makrelltid på Rambergnebba

Av Edmund Schilvold

På Vestre Jeløy er det ingen måned som juni for den fiskefrelste. I generasjoner har veteraner såvel som nybegynnere møttes til dyst på den bratte og utilgjengelige Nebba for å friste de første stimene av makrell med sluk og agn.

Viseren har såvidt passert fire da det skjer. En smekker stang heves til mothogg og tegner en etterlengtet bue mot den lyse østhimmelen. Snøret river opp den stille vannflata og leder blikket bort fra skyggene på land og ut på den blanke fjorden. Et digert, skummende vak fanger oppmerksomheten og gjør det tydelig hva som er på ferde. Snella går tyngre nå. Stanga må heves og senkes for å vinne omdreininger på spolen. Et sugende, dirrende drag spenner karbonfibrene. Nok en gang piskes overflaten til skum av illsint energi, men nærmere land denne gangen. Så, uten varsel, blir motstanden borte. Men erfarne hender løfter stanga i fornektelse, og tar inn snøre så raskt det er menneskelig mulig.

Et fornøyd flir

Etter to sekunders evighet kommer bekreftelsen. Det sugende draget er der ennå, men like innunder fjellet nå. I rasende fart skjærer nylonet sideveis gjennom vannet. Runde strømvirvler avslører kreftene som utfolder seg i den andre enden. Men ubønnhørlig bærer det nærmere tang og tørt land. Det glimter til i sølvblanke kropper. Med et siste løft kanes den sprellende fangsten inn på det flate berget. Fire pene makreller, én på den blanke sildesluken og resten fordelt på røde opphengerfluer, samles i en fjæredam. Fiskeren kan tillate seg et fornøyd flir og en eggende bemerkning til de ennå fiskeløse kameratene rundt. Han har halt i land årets første knippe med "striper", og har for en stakket stund det psykologiske overtaket.

Midt i naturen

I nordøst smyger sola seg forsiktig nærmere den skogkledde Bjørnåsen, og i den store bukta innenfor Nebba vasker dønninger fra fjerne båter innover grunnene. En flokk terner ytrer sine karakteristiske skrik i jakten på noe spiselig, og der fjæra går over i skog plystrer svarttrosten sine fyldige, melodiøse fløytetoner. Den har funnet seg en reirplass et sted der inne mellom ask, or og lind, i et belte av storvokste stammer som strekker seg helt inn i den lune sørvika. Der vokser Nebba bratt og mørk ut av Dragonfjellet, med nesten loddrette vegger som kaster seg ned i sjøen under, og bak skogen, høyt oppe i de nordvendte bakkene, ligger de gamle Ramberggårdene og skuer utover fjorden mot Hurumlandet. Der begynner en liten bekk sin ferd ned gjennom det frodige kulturlandskapet, en bekk som i all beskjedenhet sildrer ut i bukta langt nedenfor og lokker skrubbe og sjøørret med lukten av ferskvann.

Vandring i tussmørket

Mer enn ti fiskere har funnet veien til Nebba denne tidlige sommermorgenen. Erik er der, nevøen Rune likeså, og bortenfor står Tom og Eilert, Bengt og John. Noen kom ruslende nordfra langsmed sjøen, andre valgte stien fra Ramberg eller fra bebyggelsen på Refsnes i sør, og kom klyvende ned den bratte åssida. Flere listet seg bort allerede i tussmørket for å sikre seg de beste standplassene. På den brede hylla av fjell der Nebba møter sjøen markerte de revir med stanga og satte seg oppe i berget for å drikke kaffe, ta en blås og speide utover fjorden. Andre med mer søvnbehov kom ruslende så seint som halv fire, og smatt stille og rolig inn der det var ledig plass.

Rutinerte karer

Nå står de oppstilt side ved side, den samme gjengen av fiskefrelste som i fjor og året før, med stang under armen, multiplikator på snellefestet og forventning i blikket. Som mørke silhuetter mot den rødmende himmelen følger de sine innøvde rytmer, sikre og rutinerte. Blikket hviler på fiolette horisonter, men det indre øyet følger slukens gange gjennom vannet. Sveiving, sveivestopp, et rykk med stangtuppen. Når som helst kan hogget komme.

Så føres stengene bakover og spennes til dyst på nytt. En lynrask bevegelse, og den summende lyden av roterende metall gir gjenlyd i stillheten. Det lyner i sluken der den farer som en pil utover fjorden, først opp i de tidlige solstrålene, så ned mot vannet. Et fjernt dunk, og nok et kast er fullført. Teknikken ligger i ryggmargen, slik den gjør etter et femsifret antall timer med aktivt fiske. En ny innsveiving begynner. Spenningen ligger i lufta. Tankene flyter gjennom livet og evigheten. Før de rives ut av drømmene av et rop.

- Der satt'n jaggu mæ igjen, kommer det fra Erik. Joda, visst er stanga i spenn. Sekunder senere lemper han opp en fisk på over kiloen. Den spreller som gal. Makrell, selvfølgelig.

- Det var litt av en døljær, konstaterer Tom. Han har fortsatt ikke fått noe.

- Ja, det er nok en tjuekakers, det her, gliser Erik. Det mangler ikke nystekte fiskekaker hjemme hos Erik i makrellsesongen. Rogn og melke tar han også vare på. Bra for potensen, antyder han.

Fyrverkeri i langsom film

Høyt over Nebba har soloppgangen satt skyene i brann. Som i langsom film, med fjorden som speil, viser naturen sitt fyrverkeri. Lag etter lag med farge blusser opp i glødende gull, når sitt klimaks og forsvinner. Snart gløder morgensola varm og gyllen over landskapet.

Stimen kommer

Med ett kommer den serien av hogg som alle har ventet på. Som på signal settes stang etter stang i bue. Et sted der ute passerer en av sommerens første store makrellstimer de vinglende slukene. Heldige var de som hadde snøret ute i rett øyeblikk. De som hadde tatt seg en pause livner til. Røyken stumpes og kaffekoppene tømmes. Snart kan stimen være passert. Men alle som kaster ut får kjenne det samme vidunderlige draget. Den slumrende meditasjonen er bare et minne, nå er det øyeblikket som gjelder. Spøk og latter fyller lufta. Mange har fått full hekle. Overalt spreller fisk kledd i perlemor og grønne striper. Makrelltida har begynt.

Bildetekster:

NB: Bildene er ikke skarpet opp. Dette bør naturligvis gjøres før trykk.

Alle foto: Edmund Schilvold

fuglevik_flantorsk_solnedgang.psd:

GRUNNER: De store, mudderrike gruntområdene innenfor Nebba innbyr til fiske etter sjøørret, torsk og ikke minst flyndre.

kast_multiplikator_motlys.psd:

AVGJØRENDE ØYEBLIKK: Med tommelen som reservebrems sendes sluken utover fjorden.

nebba_erik_martinsen_fisk.psd:

DER, JA: Nebba-veteran Erik Martinsen ser makrellen komme til syne. Martinsen har tatt del i makrellfisket på Nebba siden 1950-tallet.

nebba_erik_martinsen_kast.psd:

NYTT FORSØK: Erik Martinsen gjør seg klar til å ta den store...

nebba_erik_martinsen_makrell.psd:

EN SKIKKELIG DØLJÆR: Erik Martinsen med dagens største, en makrell på om lag kiloen.

nebba_erik_martinsen_smil.psd:

LIVSNYTER: I juni er det godt å være fisker på Nebba. Erik Marinsen nyter den glødende morgensola.

nebba_fiskere_soloppgang.psd:

SAMLINGSSTED: Et svart og forrevent fjell kaster seg ned i det strømrike vannet. Men på en hylle innunder berget står fiskerne skulder ved skulder, og utenfor ploger makrellen gjennom overflaten. Det er sommer på Rambergnebba.

nebba_kjetil_per_oyvind_fisk.psd:

PÅ BEGGE STENGENE: Kjetil Fjellfoss (nærmest) og Per Øyvind Johnsen jobber med noen gjenstridige "striper".

nebba_kjetil_silhuett_soloppgang_kast.psd:

GLØDENDE NORDHIMMEL: Kjetil Fjellfoss tar inn sluken med en vekslende, rykkvis gange. I nord går den blå nattehimmelen over i en nydelig, rødgul morgenglød.

nebba_kjetil_silhuett_soloppgang_teknikk.psd:

LYST NATTFISKE: Nebba-veteran Kjetil Fjellfoss gjør seg klar til kast. Klokka har såvidt passert to – på natta...

nebba_makrell_fangst.psd:

FULL POTT: Et pent kippe makrell, tatt på sluk på Nebba i løpet av et par hektiske morgentimer.

nebba_makrell_skinn.psd:

KUNSTVERK: I minuttene etter fangst er det en fantastisk glans i makrellskinnet.

nebba_midtsommernatt.psd:

SOMMERNATT: Fjellet ovenfor fiskeplassene vender mot nordvest, og i stille sommernetter kan en nyte den mystiske utsikten mot den glødende nordhimmelen. I vest ligger Hurumlandet, i nord Drøbak, og i øst den karakteristiske profilen til Bjørnåsen.

nebba_morgendis.psd:

MORGENDIS: Åsene ved innløpet til Drammensfjorden, innhyllet i tåke.

nebba_rune_erik_bengt_kast.psd:

TAR I: Bengt Eliassen tar nok et kast med 60 grams sluk og hjemmelaget makrellhekle. Til venstre: Rune og Erik Martinsen.

nebba_sei_kamp.psd:

KAMP: En sei prøver å slå seg av da den kjenner land.

nebba_tom_flir.psd:

FORNØYD: Tom har endelig tatt noen durabelige "døljærær" av noen makreller.

nebba_vinterkveld.psd:

VINTER: Om vinteren er det "mørketid" på nordvendte Nebba. Men åsene omkring gløder i lyset fra den lave sola.

selvportrett_makrell.tif:

IVRIG: Undertegnede med nok en pen makrell.